

TURKEY RIGHTS MONITOR

Sayı 97 | 25 Nisan-1 Mayıs 2022

(İlgili kaynakların linkleri İngilizce versiyonda yer almaktadır.)

KEYFİ GÖZALTI VE TUTUKLAMALAR

Hafta boyunca savcılar en az 21 kişi hakkında Gülen hareketiyle irtibatlı oldukları gerekçesiyle gözaltı kararı verdi. Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklama Çalışma Grubu (WGAD) tarafından Ekim 2020'de yayımlanan bir görüş belgesinde söz konusu grupla bağlantılı olduğu iddia edilen kişilerin geniş çaplı ve sistematik olarak hürriyetinden mahrum bırakılmasının insanlığa karşı suç teşkil edebileceği belirtildi. Derneğimiz 15 Temmuz darbe girişiminden bu yana gerçekleşen Gülen hareketi bağlantılı toplu gözaltı uygulamalarını detaylı bir veritabanı vasıtasıyla sistematik olarak kayda geçirmektedir.

26 Nisan: Tiroid kanseri hastası siyasi mahkum Gülden Aşık hakkında, sağlık durumunun cezaevinde kalmaya müsait olduğu yönünde tıbbi rapor verildi.

27 Nisan: Multipl skleroz (MS) hastası siyasi mahkum Mehtap Şentürk'ün eşi, bir milletvekiline gönderdiği mektupta, Şentürk'ün cezaevinde uygun şekilde tedavi ve bakım görmediğini ve kendi kendine bakabilecek durumda olmadığını duyurdu.

29 Nisan: İnsan Hakları Derneği (İHD), cezaevlerinde toplam 1.517 hasta mahkum bulunduğunu, bunların 651'inin durumunun ağır olduğunu açıkladı.

ZORLA KAYBEDİLMELER

Hafta boyunca, 2016-2018 yılları arasındaki olağanüstü hal döneminde görevinden ihraç edilen ve 6 Ağustos 2019 tarihinde ortadan kaybolduğu ihbar edilen eski kamu çalışanı Yusuf Bilge Tunç'tan bir haber alınamadı.

Tunç'un ortadan kaybolması 2016 yılından bu yana yaşanan ve Türk hükümetinin dahil olduğuna dair güçlü bulgular içeren bir dizi zorla kaybedilme vakasının son örneklerinden biri oldu.

TOPLANTI VE ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ

25 Nisan: Bir İstanbul mahkemesi, iş adamı ve sivil toplum lideri Osman Kavala'yı, 2013 yılındaki Gezi Parkı eylemlerini finanse ederek hükümeti devirmeye teşebbüs etme suçlamasıyla müebbet hapis cezasına mahkum etti.

25 Nisan: İstanbul'da polis, Boğaziçi Üniversitesi'nde düzenlenen bir gösteriye müdahale ederek iki kişiyi gözaltına aldı. Müdahale sırasında ayrıca iki kişi de yaralandı.

25 Nisan: İzmir'de polis, mahkum yakınlarıyla dayanışmak için kurulmuş bir sivil toplum örgütünde yöneticilik yapan Nilay Güleser'i geçici olarak gözaltına aldı.

26 Nisan: İstanbul'da polis, açlık grevi yapan mahkumlar için gösteri düzenleyen üç kişiyi gözaltına aldı.

26 Nisan: Bir Eskişehir mahkemesi, Haziran 2021'de bir LGBT onur yürüyüşüne katıldıkları için yargılanan 16 kişinin beraatına hükmetti.

26 Nisan: Kredi ve Yurtlar Kurumu (KYK), bir dizi kadın hakları protestosuna katıldıkları gerekçesiyle 12 kişinin öğrenci kredilerini iptal etti.

27 Nisan: İstanbul'da polis, sivil toplum lideri Osman Kavala'nın müebbet hapis cezasına mahkum edilmesini protesto eden 51 kişiyi gözaltına aldı.

28 Nisan: Açlık grevindeki bazı mahkumlar için farklı illerde düzenlenen protestolara müdahale eden polis, toplam 17 kişiyi gözaltına aldı.

1 Mayıs: İstanbul'da polis, İşçi Bayramı vesilesiyle düzenlenen gösterilere müdahale ederek en az 164 kişiyi gözaltına aldı.

İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

25 Nisan: Ankara savcılar, muhalefet milletvekili Sezgin Tanrıkkulu hakkında, Ermeni Soykırımını Anma Yıldönümü vesilesiyle paylaştığı bir sosyal medya mesajı nedeniyle soruşturma başlattı.

25 Nisan: Ankara'daki bir temyiz mahkemesi, Kürt siyasetçi Selahattin Demirtaş hakkında, bir yüksek yargı mensubuna yönelik eleştirileri nedeniyle verilen 2 yıl 6 aylık bir hapis cezasını bozdu.

25 Nisan: Anayasa Mahkemesi, 2011 yılında bir alt mahkeme tarafından Hasip Kaplan'ın dönemin başbakanına yönelik sözleri nedeniyle verilen tazminat cezasının ifade özgürlüğü ihlali teşkil ettiğine hükmetti.

26 Nisan: Van'da polis, Kürtçe şarkı söylediği için tartışmaya girdiği bir kişiyi gözaltına aldı. Gözaltına alınan kişinin ters kelepçe uygulamasına maruz bırakıldığı ve fiziksel şiddete uğradığı duyuruldu.

26 Nisan: Bir Ankara mahkemesi, Kıbrıs Türkü gazeteci Şener Levent'i, Türkiye cumhurbaşkanına hakaret ettiği suçlamasıyla 1 yıl hapis cezasına mahkum etti. Ankara'daki yargı süreci, Levent'i suçlamayla ilgili olarak 2019 yılında beraat ettiren bir Kıbrıs Türk mahkemesi kararının Türkiye tarafından tanınmamasının ardından gerçekleştirildi.

26 Nisan: Batman'da polis, ili ziyaret eden bir siyasetçiyle konuşması sırasında Kürt azınlığa ilişkin yorumları nedeniyle bir vatandaşı terörizm suçlamasıyla gözaltına aldı.

26 Nisan: Bir Sakarya mahkemesi, Kürt azınlığın durumuna ilişkin yayınlarıyla bilinen Özgür Gelecek gazetesi tarafından kullanılan bir web sayfasına erişim engeli getirdi.

27 Nisan: Bir İstanbul mahkemesi, eski HDP milletvekili Halil Aksoy'u, bir konuşmasında terör örgütü propagandası yaptığı suçlamasıyla 1 yıl hapis cezasına mahkum etti.

27 Nisan: Elazığ belediye başkanının koruma görevlilerinin, haber takibi için ilde bulunan muhabir Ardıl Batmaz'a fiziksel saldırıda bulunduğu duyuruldu.

27 Nisan: Bir İstanbul mahkemesi, üst düzeyli hükümet görevlilerinin Man Adası'nda banka hesapları bulunduğu iddialarına ilişkin bir davaya bakacak hakimin sözkonusu iddialara adı karışan yetkililere yakın kişiler tarafından göreve getirildiğini duyuran bir köşe yazısına erişim engeli getirdi.

27 Nisan: Vatandaşların kişisel bilgilerinin yer aldığı bir hükümet sitesinin hacklendiğini iddia etmesinin ardından 19 Nisan günü tutuklanan gazeteci İbrahim Haskoloğlu serbest bırakıldı.

28 Nisan: Bir İstanbul mahkemesi, sürgünde yaşayan gazeteci Metin Cihan hakkında, cumhurbaşkanının damadına ilişkin ifadeleri nedeniyle yakalama emri çıkardı.

28 Nisan: Nisan ortasında bir sosyal medya mesajında cumhurbaşkanına hakaret ettiği suçlamasıyla tutuklanan muhalefet partisi üyesi Alp Emeç, serbest bırakıldı.

29 Nisan: Bir İstanbul mahkemesi, ekonominin durumuna ilişkin olarak yayımladıkları bir haber nedeniyle yargılanan gazeteciler Kerim Karakaya ve Fercan Yalınkılıç'ın beraatına hükmetti.

İNSAN HAKLARI SAVUNUCULARI

25 Nisan: Bir İstanbul mahkemesi, iş adamı ve sivil toplum lideri Osman Kavala'yı, 2013 yılındaki Gezi Parkı eylemlerini finanse ederek hükümeti devirmeye teşebbüs etme suçlamasıyla müebbet hapis cezasına mahkum etti.

YARGI BAĞIMSIZLIĞI VE HUKUK DEVLETİ

25 Nisan: Bir İstanbul mahkemesi, iş adamı ve sivil toplum lideri Osman Kavala'yı, 2013 yılındaki Gezi Parkı eylemlerini finanse ederek hükümeti devirmeye teşebbüs etme suçlamasıyla müebbet hapis cezasına mahkum etti. Kavala, dört yıldan uzun bir süredir, değişen suçlamalarla tutuklu bulunuyordu. Tahliyesi yönünde verilen bir Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararı Türk makamları tarafından ısrarla uygulanmamıştı.

26 Nisan: Medyada yer alan bazı haberlerde, devlet kurumlarının ve siyasi partilerin bütçelerinin

denetlenmesinden sorumlu olan Sayıştay'ın başkanı Metin Yener tarafından, denetçiler tarafından hazırlanan 2021 raporlarının internette yayımlanmaması talimatı verildiği iddia edildi.

27 Nisan: Bir İstanbul mahkemesi, üst düzeyli hükümet görevlilerinin Man Adası'nda banka hesapları bulunduğu iddialarına ilişkin bir davaya bakacak hakimin sözkonusu iddialara adı karışan yetkililere yakın kişiler tarafından göreve getirildiğini duyuran bir köşe yazısına erişim engeli getirdi.

29 Nisan: Bir avukat tarafından medya yapılan açıklamalarda, bir güneydoğu ilinde iki Kürt köylünün bir askeri helikopterden aşağı atıldığı ve işkenceye maruz bırakıldıkları iddialarına ilişkin bir soruşturmaya bakan savcı tarafından 21 aydır halen bir iddianame hazırlanmadığı duyuruldu.

KÜRT AZINLIK

25 Nisan: Ankara'daki bir temyiz mahkemesi, Kürt siyasetçi Selahattin Demirtaş hakkında, bir yüksek yargı mensubuna yönelik eleştirileri nedeniyle verilen 2 yıl 6 aylık bir hapis cezasını bozdu.

25 Nisan: Ağrı'da önceki hafta terörizm suçlamasıyla gözaltına alınan dört Kürt siyasetçi, çıkarıldıkları mahkeme tarafından tutuklandı.

26 Nisan: Van'da polis, Kürtçe şarkı söylediği için tartışmaya girdiği bir kişiyi gözaltına aldı. Gözaltına alınan kişinin ters kelepçe uygulamasına maruz bırakıldığı ve fiziksel şiddete uğradığı duyuruldu.

26 Nisan: Batman'da polis, ili ziyaret eden bir siyasetçiyle konuşması sırasında Kürt azınlığa ilişkin yorumları nedeniyle bir vatandaş terörizm suçlamasıyla gözaltına aldı.

26 Nisan: Bir Ankara cezaevinde gardiyanlar, birbirlerine Kürtçe selam veren iki mahkuma sözlü saldırıda bulundu.

26 Nisan: Bir Sakarya mahkemesi, Kürt azınlığın durumuna ilişkin yayınlarıyla bilinen Özgür Gelecek gazetesi tarafından kullanılan bir web sayfasına erişim engeli getirdi.

27 Nisan: Bir İstanbul mahkemesi, eski HDP milletvekili Halil Aksoy'u, bir konuşmasında terör örgütü

propagandası yaptığı suçlamasıyla 1 yıl hapis cezasına mahkum etti.

CEZAEVİ KOŞULLARI

26 Nisan: Bir İzmir cezaevi, hasta mahkum Abdurrahman Yıldırım'ı ilaçlarından ve tedaviden mahrum bıraktı.

28 Nisan: Aksaray'da bir cezaevi yönetimi, siyasi mahkumlara görüntülü arama haklarını kullanımadı.

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE

25 Nisan: Bir Manisa cezaevinde gardiyanlar, bir mahkuma işkence ederek yaralanmasına neden oldu.

26 Nisan: Van'da polis, Kürtçe şarkı söylediği gerekçesiyle gözaltına aldığı bir kişiye ters kelepçe taktı ve kötü muamelede bulundu.

26 Nisan: Bir Ankara cezaevinde gardiyanlar, birbirlerine Kürtçe selam veren iki mahkuma sözlü saldırıda bulundu.

27 Nisan: Elazığ belediye başkanının koruma görevlilerinin, haber takibi için ilde bulunan muhabir Ardıl Batmaz'a fiziksel saldırıda bulunduğu duyuruldu.

27 Nisan: Bir Tekirdağ cezaevinde gardiyanlar, bir başka cezaevinden iradesi dışında nakledilen mahkum Hayri Güler'i çıplak aramaya maruz bıraktı.

29 Nisan: Bir avukat tarafından medya yapılan açıklamalarda, bir güneydoğu ilinde iki Kürt köylünün bir askeri helikopterden aşağı atıldığı ve işkenceye maruz bırakıldıkları iddialarına ilişkin bir soruşturmaya bakan savcı tarafından 21 aydır halen bir iddianame hazırlanmadığı duyuruldu.

30 Nisan: Bir TOKİ işçisi, fazla mesai yapmayı kabul etmediği için şantiye yetkililerinin fiziksel şiddetine maruz kaldığını açıkladı.

SINIR ÖTESİ KÖTÜ MUAMELE

27 Nisan: Aşırı sağcı Ülkü Ocakları üyeleri, Brüksel'de Ermeni Soykırımı kurbanlarına adanan bir anıtı tahrip etti.

29 Nisan: Liberya makamlarının, Gülen hareketi ile irtibatları nedeniyle Türkiye'nin hedefinde bulunan 12

Türk ve Azeri vatandaşını, haklarında mahkeme kararı olmaksızın Gana'ya sınırışı ettiği duyuruldu.

KADIN HAKLARI

26 Nisan: Kredi ve Yurtlar Kurumu (KYK), bir dizi kadın hakları protestosuna katıldıkları gerekçesiyle 12 kişinin öğrenci kredilerini iptal etti.

28 Nisan: Danıştay Başsavcısı, Türkiye'nin İstanbul Sözleşmesi'nden çekildiğini açıklayan cumhurbaşkanlığı kararnamesinin iptalini talep etti.